

LYST TIL Å PRØVE ET ORGEL SOM SPILLER PÅ FØLELSENE? CARE FOR A SYNAESTHETIC EXPERIENCE?

Nå har du sjansen til å prøve et unikt instrument, et ombygget salon-orgel fra 1985 der du selv kan frambringe lys, farge, bevegelse, lyd og dufter i en sensorisk krysskobling. Dette krysskoblede sanseinntrykket kalles på fagspråket «synestesi», et nuerologisk fenomen hvor man opplever at en sans også framkaller opplevelser som svarer til en annen sans, som smaken av former og fargen av lyd.

I over tre århundrer har kunstnere latt seg inspirere av og forsøkt å simulere dette fenomenet. Som kunststipendiat ved Akademi for scenekunst i Fredrikstad har Amanda Steggell gjennomført en treårig praktisk-teoretisk utforskning av begrepet «synestesi» i kunsten – fra 1900-tallets fargeorgler til bruk av lukt, lyd og psykodeliske droger i live-sammenheng. Det kunstneriske resultatet av hennes arbeid – The Emotion Organ – kan oppleves i den tradisjonsrike Stallen i Reimanngården, Grimstad Kunstforening, nederst i Storgata, fredag til søndag mellom kl. 13 og 17. Amanda Steggell vil være til stede og veilede ved bruk av det forunderlige instrumentet.

«Synaesthesia» is the name given to a rare clinical anomaly where people experience unusual and very vivid sensations, such as the taste of shapes, or the colour of sound. For a period spanning more than three centuries this phenomenon has inspired artists, who have in turn tried to simulate it.

For the past three years Amanda Steggell has been employed as a research fellow at the Norwegian Theatre Academy in Fredrikstad where she conducted a practical/theoretical exploration of the term «synaesthesia» in art, from the colour-organs of the 1900s to the use of scent, sound and psychedelia in a live context. The artistic outcome of this investigation is a modified parlor organ from 1895 where players can experience the sensory interplay of light, colour, sound, scent and movement. The Emotion Organ can be experienced in the legendary Stallen in Reimanngården, at the end of Storgata, Friday to Sunday between 1:00 – 5:00 p.m. Amanda Steggell will be present to assist those who wish to play this remarkable instrument.

THE EMOTION ORGAN

BY AMANDA STEGGELL

The Emotion Organ (2007) er en synestesisk simulakrum-maskin hvor utøveren kan utforske det sensoriske samspillet av følelse, syn, hørsel, lukt og bevegelse. Det er også en tidsmaskin – et ombygget pumpeorgel fra 1895 som kombinerer både gammel og ny teknologi og bygger på flere århundrers utvikling av ideer om synestesiske fenomener. Uten elektrisitet kan orgelet spilles på som et konvensjonelt musikkinstrument, men når det plugges inn produserer orgelet lyd, lys, farger, duft og vibrasjon. Når det spilles på stimulerer det til en høyst subjektiv sensorisk opplevelse.

Effektene av å spille på orgelet er uforutsigbare, og bringer spillerens indre emosjonelle reise til overflaten på en særegen måte. Dets effekter og affekter er lunefulle, og kan variere fra følelsen av å krasje et fly inn i solnedgangen til å spasere gjennom en hage med vakre blomster.

Du trenger ikke være musiker eller kunstner for å spille på orgelet. Det som gjelder er sansningene til utøveren – det å oppdage samspillet mellom sansene gjennom berøring, og å avgjøre selv om og hvordan opplevelsen er meningsfylt.

Synestesi er et fascinerende fenomen. De få som er født med denne tilstanden, «synnerne» (*synestet* er det egentlige ordet) opplever svært livaktige og underlige sansinger – som fargen av lyd og smaken av former. De fleste av dem ser på den som en

The Emotion Organ (2007) is a synaesthetic simulacrum machine where players can explore the sensational interplay of feeling, seeing, hearing, smelling and motion. It is also a time machine – a re-engineered pump organ from 1895 that combines both old and emerging technology and builds upon a trajectory of several centuries-worth of ideas about synaesthetic phenomena.

«Synaesthesia» is the name of a rare clinical anomaly where people experience unusual and very real sensations, such as the taste of shapes, or the colour of sound.

Without electricity it can be played as a conventional musical instrument, but when plugged in the organ produces varying combinations and intensities of sound, light, colour, scent, vibration and movement. When played it stimulates a highly subjective, cause-and-effect sensory immersion. When experienced as a spectator, the subjective affect of the player is modulated through the hypnotic visual effects of a propeller-screen, processed organ sounds and emitted scents.

The Emotion Organ brings the emotional journey of the player into the material world in its own special way. Its effects and affects are emergent and moody, and can range from crashing a plane into the sunset, to strolling through a garden of vibrant flowers. In order to explore the Emotion Organ's potentials a player must

gave, selv om den til tider kan virke forstyrrende på livene deres. Det synestesiske fenomen har også forårsaket forstyrrelser innen vitenskap, filosofi og kunst, og har satt i gang opphetede debatter om hvorvidt det virkelig eksisterer som en klinisk tilstand eller kun opptrer på et metaforisk nivå.

Selv om moderne metoder for å avbilde hjernevirksomhet har blitt anvendt for å vise at syn-hjerner fungerer annerledes enn andre, og nye undersøkelser har blitt funnet opp for å forsøke å diagnostisere det, framstår det ennå som et mystisk og ikke målbart fenomen uten noen allment akseptert diagnose.

Gjennom tre århundrer har mange kunstnere blitt inspirert av dette fenomenet og har funnet måter å simulere det på ved å (gjen)skepe et medium ut fra et annet, og å forsøke å kommunisere sine arbeider til publikum som sammenføyde sanseintrykk. Historisk sett har synestesiske kunst omfattet et vidt spekter av kunstneriske eksperimenter som syntetiserer forskjellige kunstdisipliner. Åpenbare sjangere er visuell musikk, abstrakt kunstmaleri og film, eksperimentelt teater, symbolistisk poesi, science fiction og intermedial, elektronisk og generativ kunst. Helt siden før det første kjente forsøket på å bygge en okular cembalo (laget for å skape et visuelt motstykke til musikk) i det 18. århundret har synestesi reist spørsmål om hvorvidt kunsten kan splittes opp i disipliner som arbeider med stimuli som fornemmes separat, eller hvorvidt disse disiplinene er en del av et større system som forener de forskjellige disiplinene.

Man tror at kunstnere som Arthur Rimbaud, Vasilij Kandinskij, Alexander Skrjabin og Vladimir Nabokov faktisk hadde denne tilstanden selv. Dette er imidlertid omstridt og umulig å bevise, spesielt når man tenker på at Rimbaud (bare for å ta ett eksempel) utforsket «hvordan forvirre sansene» ved å ta psykoaktive stoffer. Når Rimbaud skrev «I rouge, U vert, O bleu» i *Les Voyelles* (1897) er det vanskelig å vite om det var hans syn-tilstand som talte eller om det var narkotika, metaforiske virkemidler eller en kombinasjon av alle tre. Mens Kandinskij ofte blir sett på som en forkjemper for den modernistiske kunstbevegelsen, syslet også Marcel Duchamp, som blir omtalt som opphavsmannen til postmoderne

experiment with the way in which the combined activity of the hands and feet on its 61 keys, 8 stops and 2 foot pumps can produce different results.

You do not have to be a musician or an artist to play the organ. It can be played by people of all ages and walks of life. It is the perceptions of the player that are at stake – to discover through touch the sensational interplay of the senses, and to decide for themselves if, and how the experience is meaningful.

BACKGROUND

Synaesthesia is a fascinating phenomenon. The few who are born with it, the 'Syns' (synesthete is the proper word), experience very real and strange sensations - such as the colour of sound or the taste of shapes, without any help other than their own sensory perceptions and the stimulus of the world around and within them. Most of them consider it to be as a gift, though at times it can disrupt their lives. The synaesthetic phenomenon has also caused disruptions in the fields of science, philosophy and the arts, igniting heated debates about whether it really exists as a clinical condition, or just functions on a metaphorical level.

Though modern brain imaging devices have been used to show that Syn-brains work differently than others do, and new tests have been devised to attempt to diagnose it, it remains to be a somewhat mysterious and unmeasurable phenomenon with no universally accepted diagnosis.

For a period spanning over three centuries many artists have been inspired by the notion, devising ways of simulating it by (re)creating one media out of another, and attempting to communicate their work to the public as joined sensations. Historically synaesthetic art has referred to a wide range of artistic experiments that synthesize different art disciplines evident in genres such as visual music, abstract painting and film, experimental theatre, symbolist poetry, science fiction and intermedial, electronic and generative art. Since even before the first recorded attempt to build an ocular harpsichord (devised to create a visual equivalent to music) in the 18th Century, synaesthesia has raised questions about whether the arts can be divided into disciplines that work with separately

kunst, med synestesi (om enn mer konseptuelt) i sine Rotoreliefs på 1930-tallet. Kunne ideen om synestesi simpelthen være den revolusjonære ingrediensen som har forandret og smeltet sammen kunstens former ved å prøve ut grensene for normal sansning? I det minste er det en interessant tanke.

I Vesten har interessen for synestesi økt i perioder med hurtig teknologisk utvikling samt sosiale og kulturelle endringer. I andre tider har den blitt glemt. Sent i det 19. århundret og tidlig i det 20. århundret brakte reisende med seg hjem sine erfaringer fra Orienten – religioner og filosofi, vitenskap, narkotika, krydder, medisin, urter, parfymen, stoffer, musikk, dans, teater og maleri. På samme tid syslet kunstnere fra Russland til Amerika med pseudoreligiøse og vitenskapelige drømmerier, begeistret over mulighetene for en ny, syntetisk og fusjonær opplevelse av kunst, hvor skillelinjene mellom den fysiske verden, bilde, ord og lyd, ville oppløses i en sanselig og åndelig ekstase. De utnyttet teknologiske framskritt til å oppfinne nye innretninger for å eksperimentere med ideene sine. Liknende ting er påtakelige på det intermediale og psykedeliske sekstitallet, undergrunns-acid/techno/house-klubb miljøet sent på 1980-tallet og tidlig på 1990-tallet, og på cyberscenen midt på 1990-tallet – skjønt i det siste tilfellet snakket man sjelden om synestesi. Rundt starten på det 21. århundret har det vært arrangert flere retrospektive utstillinger rundt temaet synestesi i både Europa og USA. Flere av dem har inneholdt verker av nåtidige kunstnere som hovedsakelig bruker «syn»-ordet som en teoretisk referanse.

I dag ser vi en svært utbredt interesse for sensorisk kunst, men den er mer jordnær og integrert i samtidens kunstpraksis. Kunne grunnen til dette være at vår verden er i ferd med å bli mer sammenknyttet og at vi, og våre digitale medier og innretninger, blir mer synestesiske? Dette er naturligvis kun spekulasjoner fra min side, og det er akkurat det arbeidene mine handler om – å spekulere over måter å anvende synestesiske ideer på, og å sette disse ideene ut i livet. Men i hjertet av mitt prosjekt finnes det et paradoks. Mens en «sender» kan fylle sitt verk med virkelige

perceived stimuli, or whether these disciplines are a part of a larger system that unites the different disciplines.

Artists such as Arthur Rimbaud, Wassily Kandinsky, Alexander Scriabin and Vladimir Nabokov are thought to have actually had the condition themselves. This is a debatable issue and one that is impossible to prove, especially when considering that Rimbaud (just one example) explored the 'derangement of the senses' by taking psychoactive substances to achieve a heightened awareness of his world. When Rimbaud wrote «I rouge, U vert, O bleu» in *Les Voyelles* (1897) it is difficult to know if it was his syn-side speaking, or whether it was drugs, metaphor or a combination of all three. While Kandinsky is often cited as the champion of the modernist art movement, Marcel Duchamp, referred to as the originator of postmodern art, also dabbled with synaesthetics (though more conceptually) in his *Rotoreliefs* of the 1930s. Could just the very idea of synaesthesia be the revolutionary ingredient that has changed and fused the shape of arts by testing the limits of normal perceptions? It is at least an interesting thought.

Interest in synaesthesia has risen to the surface of western consciousness during periods of rapid technological development and social and cultural change. At other times it has been forgotten. During the late 19th, early 20th century travelers brought home with them their experiences of The Orient – religions and philosophies, science, drugs, spices, perfumes, fabrics, music, dance, theatre and painting. At the same time artists from Russia to America were dabbling in pseudo-religious and -scientific dreams enthused with the prospects of a new synthetic, fusionary experience of art where the divide between material world, image, word and sound would dissolve into a sensuous, spiritual ecstasy. They exploited technological developments to invent new devices for experimenting with their ideas. Similar practices are evident in the intermedial and psychedelic '60s, the underground acid/techno/house club scene of the late '80s early '90s, and on the cyberstage of the mid '90s - though in the latter cases synaesthesia was rarely mentioned. Around the turn of the 21 Century a number of retrospective exhibitions thematically curated around synaesthesia

AMANDA STEGGELL er kunstner/koreograf og utdannet danser ved London College of Dance and Drama og koreograf ved Statens Balletthøyskole i Oslo. I 1996 startet hun den Oslo-baserte kunstkollektivet Motherboard (www.liveart.org) sammen med Per Platou. De fleste av deres arbeider har vært i form av installasjoner og performative kunsthappenings som utforsker materialitet og motstand i nettet som en medieringsinstans. I 2004–06 var Amanda Steggell ansatt i en stipendiatstilling ved Akademi for scenekunst under det nasjonale programmet for kunstnerisk utviklingsarbeid. Hun ferdigstilte sitt prosjekt «Mind, the Gap. Synaesthesia and contemporary live art practice» i januar 2007.

AMANDA STEGGELL is artist/choreographer. She graduated from London College of Dance and Drama with a Diploma in dance and later graduating with a Diploma in choreography at the National College of Ballet and Dance in Oslo. In 1996 she founded the Oslo-based live art group Motherboard (www.liveart.org) with Per Platou. The majority of their work has taken the form of installations and performative live art happenings that explore the materiality and resistance of the net as a mediating instance. From 2004-06 Amanda Steggell was employed as a researcher at the Norwegian Theatre Academy where she participated in the National Programme for Research Fellowships in the Arts. She completed her project «Mind, the Gap. Synaesthesia and contemporary live art practice» in January 2007.

eller simulerte synestesiske opplevelser er det ingen garanti for, heller ikke noen håndgripelig måte å bevise det på, at det vil bli oppfattet som en synestesiske opplevelse.

Det er dette paradokset som har ført meg til spørsmålet: Er det mulig å framkalle, selv kun for et øyeblikk, en opplevelse som er sammenliknbar med «ekte» synestesi i kunsten – uten å ty til psykedeliske stoffer?

Inspirert av et nedkjørt pumpeorgel i studioet mitt og et fiktivt «stemningsorgel» i Philip K. Dicks roman *We Can Build You* (1972) har jeg oppfunnet The Emotion Organ for å utprøve dette spørsmålet, ikke gjennom vitenskap, men konteksten av samtidig kunstpraksis.

Utviklingen av Emotion Organ er støttet av Norsk kulturråd, Akademi for Scenekunst og Atelier Nord.

The development of the Emotion Organ was funded by Arts Council Norway, the Norwegian Theatre Academy and Atelier Nord.

www.notam02.no/motherboard/synaesthesia/EMO/index.html

have occurred both in Europe and the United States. Several of them have also included the work of current day artists who mainly use the 'syn' word as a theoretic reference – as being detached, yet connected to it, rather than as an origin or inspiration.

Today the interest in sensorial art is rife, but it is more down to earth and integrated into contemporary art practices - more accepting of interrelated experiences than concerned with heightened awareness. Could this be because our world is becoming more connected and we, and our digital media and devices more synaesthetic? Of course, this is all speculation on my part, which is just what my work is about. Speculating over ways to apply synaesthetic ideas to my work, and putting these ideas into practice. But at the heart of my project lies a paradox. While a 'sender' may infuse their work with real or simulated synaesthetic experiences, there is no guarantee, nor any substantial way of proving that it will be received as being synaesthetic.

It is this paradox that has led me to the question: Is it possible to evoke, even for a moment, an experience comparable to 'true' synaesthesia through art - without resorting to psychedelic drugs?

Inspired by a clapped-out pump organ in my studio and a fictive invention called the Mood Organ that features in Philip K. Dick's novel *We Can Build You* (1972), I invented the Emotion Organ to put this question to the test, not through science, but through the guise of contemporary art practice.